

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ, ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΣΩΡΩΠΟΥ

ΕΠΙΘΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΜΝΗΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 8^η Ιανουαρίου 2012 ΕΤΟΣ 4ον ΤΕΥΧΟΣ 186

Τό πρόγραμμα τοῦ μηνός στήν ηλεκτρονική μας σελίδα:
www.agioiapistoloi.gr

**24 Ἰανουαρίου Ἱερό προσκύνημα ἱ.Μ. Παναγίας Παντάνασσας.
17 πρὸς 18 Ἰανουαρίου 8:00-1:00 πρωινή Ἱερά Ἄγρυπνία.
25 Ἰανουαρίου 6:00 μ.μ. Ἱερό Εὐχέλαιο**

ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

Τα Θεοφάνεια ἢ Θεοφάνια ἢ γιορτή των Ἁγίων Φώτων εἶναι μία ἀπό τις μεγαλύτερες και ἀρχαιότερες γιορτές της χριστιανοσύνης. Εἶναι σαν ἓνας δεῦτερος κατακλυσμός για την ἀνθρωπότητα, κατακλυσμός ἀγάπης και χάρις του Θεοῦ για την πνευματική σωτηρία του ἀνθρώπου, για την ἐκ νέου εἰσαγωγή του στον παράδεισο.

Τα Άγια Θεοφάνεια ή Επιφάνεια γιορτάζουμε τη βάπτισή του Χριστού από τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο στον Ιορδάνη ποταμό και την εμφάνιση της **Αγίας Τριάδας** για πρώτη φορά στον κόσμο. **Του Πατρός** σαν φωνή που αποκαλύπτει στους ανθρώπους τον Υιό ως αγαπητό αυτού **«Ούτος εστίν ο Υιός μου ο αγαπητός εν ώ ευδόκησα»**(Ματθ.γ'-17 και Λουκ.γ'-21). **Του Υιού** που βαπτίζεται στον Ιορδάνη ποταμό από τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο και **του Αγίου Πνεύματος** , με μορφή περιστεράς, η οποία ήλθε και κάθισε στην κορυφή του Χριστού.

Ας δούμε σύντομα το χρονικό της βάπτισής του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Λίγο καιρό πριν ξεκινήσει ο Ιησούς Χριστός τη διδασκαλία του ο Ιωάννης ο Πρόδρομος εγκαταλείπει την έρημο και εγκαθίσταται στις όχθες του Ιορδάνη ποταμού. Όπως αναφέρει ο Ευαγγελιστής Λουκάς: **«Επ'αρχιερέως Άννα και Καϊάφα, εγένετο ρήμα Θεού επί Ιωάννην τον Ζαχαρίου υιόν εν τη ερήμω και ήλθεν εις πάσαν την περίχωρον του Ιορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εις άφεςιν αμαρτιών»** (Λουκ.γ',2-3).

Όλοι όσοι βαπτίζονταν έμπαιναν μέσα στο νερό και εξομολογούνταν δημόσια τις αμαρτίες τους και έβγαιναν αρκετή ώρα μετά την εξομολόγησή τους.

Ο Κύριος Ιησούς Χριστός όταν έγινε τριάντα(30) ετών αποφάσισε, προκειμένου να εκπληρώσει καθόλα το νόμο **«πληρώσαι πάσαν δικαιοσύνην»**, να έλθει στον Ιορδάνη ποταμό για να βαπτιστεί από τον κατά έξι(6) μήνες μεγαλύτερό Του Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο, μολονότι ήταν αναμάρτητος και δεν είχε αμαρτίες να εξομολογηθεί. Ο Ιωάννης φωτισμένος από το Άγιο Πνεύμα αναγνωρίζει στο πρόσωπο του Χριστού τον αναμενόμενο Μεσσία και Υιό του Θεού λέγοντας: **«Ίδε ο αμνός του Θεού, ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου»**, αλλά και τη δική του αναξιοότητα. Έτσι είχε αντιρρήσεις να βαπτίσει το Χριστό και του λέγει: **«Εγώ χρείαν έχω υπό σου βαπτισθήναι και συ έρχη προς με;»**Αλλά ο Ιησούς αποπλίζει τη λογική δειλία του Ιωάννη λέγοντας: **«Άφες άρτι. Ούτω γαρ πρόπον εστίν ημίν πληρώσαι πάσαν δικαιοσύνην»** (Ματθ.γ'-15) και **«τότε αφήσιν αυτόν»**. Και μετά από αυτόν τον διάλογο ο Ιωάννης κάνοντας υπακοή στον Κύριο τον εβάπτισε στον Ιορδάνη ποταμό. Και συνεχίζει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος: **«και βαπτισθείς ο Ιησούς ανέβη ευθύς από του ύδατος και ιδού ανεώθησαν οι ουρανοί και είδε το πνεύμα του Θεού καταβαίνον ωσει περιστεράν και ερχόμενον επ' Αυτόν και ιδού φωνή εκ των ουρανών λέγουσα ούτος εστίν ο Υιός μου ο αγαπητός εν ώ ευδόκησα»**(Ματθ.γ,16-17).

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνω μια σημαντική λεπτομέρεια, που υποδηλώνεται με τη λέξη **«ευθύς»**. Όπως ανέφερα πιο πάνω, όλοι οι βαπτιζόμενοι παρέμεναν αρκετό χρόνο μέσα στο νερό, μέχρι να εξομολογηθούν όλες τις αμαρτίες τους και ύστερα έβγαιναν από το νερό. Ο Ιησούς Χριστός ως αναμάρτητος δεν είχε αμαρτίες να εξομολογηθεί, γι' αυτό βγήκε **«ευθύς»**, δηλαδή αμέσως από το νερό. Άρα η λέξη **«ευθύς»** υποδηλώνει το αναμάρτητο του Χριστού.

Αμέσως μετά άνοιξαν οι ουρανοί και κατέβηκε το Άγιο Πνεύμα με μορφή περιστεράς και ακούστηκε φωνή από τους ουρανούς που είπε: **«Αυτός είναι ο Υιός**

μου ο αγαπητός, με τον οποίο θα γίνει η σωτηρία των ανθρώπων» φανερώνεται ο Πατήρ και δίνει μαρτυρία για τον Υιό. Φανερώνονται έτσι λοιπόν τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας και επιπλέον με την εμφάνιση του Αγίου Πνεύματος πάνω από τον Ιησού, όπως παρατηρεί ο Άγιος Δαμασκηνός ο Στουδίτης, δεν αφήνεται περιθώριο σε κάποιον από τους παρευρισκόμενους να θεωρήσει λαθεμένα ότι Μεσσίας είναι ο Ιωάννης και όχι ο Χριστός.

Ακόμη ο Άγιος Δαμασκηνός λέγει ότι το Άγιο Πνεύμα εμφανίστηκε με μορφή περιστέρως, επειδή όπως περιστέρι είχε δείξει στο Νώε το τέλος του κατακλυσμού, έτσι και τώρα με τη βάπτισή του Χριστού και την εμφάνιση του Αγίου Πνεύματος «εν είδει περιστέρως» μπαίνει τέλος στον κατακλυσμό των αμαρτιών.

Κατά τα Θεοφάνεια, λοιπόν, έχουμε την πρώτη εμφανή «**Θεοφάνεια**» των προσώπων της Αγίας Τριάδας. Βεβαίως στην Παλαιά Διαθήκη υπάρχουν χωρία από τα οποία συμπεραίνουμε την ύπαρξη της Αγίας Τριάδας όπως: Στη δημιουργία του ανθρώπου με τον πληθυντικό «**ποιήσομεν αυτόν(τον άνθρωπο) κατ'εικόνα ημετέραν και καθ'ομοίωσιν**»(Γεν.α'26). Επίσης στη φιλοξενία των τριών αγγέλων από τον Αβραάμ (Γεν.ιη'1-15),στο βιβλίο των αριθμών στ'22, στον Ησαΐα στ'2-3 κ.λ.π.

Από τη βάπτισή του Χριστού βγάζουμε και κάποια άλλα συμπεράσματα. Βάπτισμα υπήρχε και πριν τη βάπτισή του Χριστού.Έτσι έχουμε τρία βαπτίσματα: α) Το Ιουδαϊκό βάπτισμα, που αφορούσε την καθαρότητα των ενδυμάτων και του σώματος. β)Το βάπτισμα του Ιωάννη, που ήταν βάπτισμα μετανοίας και αφορούσε την ψυχή του ανθρώπου και ήταν ανώτερο από το ιουδαϊκό. γ) Το χριστιανικό βάπτισμα, το οποίο συνίσταται σε τριπλή κατάδυση και ανάδυση του βαπτιζόμενου, που συμβολίζουν την τριήμερη ταφή και Ανάσταση του Σωτήρα Χριστού. Με την τριπλή κατάδυση στο νερό καλείται ο πιστός να συνταφεί και να συναναστηθεί με το Χριστό και συγχρόνως να θάψει τον παλιό άνθρωπο και να αναδείξει το νέο άνθρωπο «**τον ανακαινούμενον κατ'εικόνα του κτίσαντος αυτόν**». Κατά συνέπεια το Χριστιανικό βάπτισμα είναι ανώτερο των δύο προηγούμενων, γιατί εισάγει τον πιστό στη βασιλεία του Θεού, τον καθιστά «**κατά χαριν**» υιό του Θεού και του ανοίγει μια νέα προοπτική ζωής.

Την αλήθεια αυτή μα την εκφράζει πολύ όμορφα ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, στον κανόνα που έγραψε για τα Θεοφάνεια: «**Λευχειμονήτω πάσα γήινος φύσις, εκπτώσεως των ουρανών επηρμένη. Ω γαρ τα πάντα συντετήρηται λόγω, νάουσιν ρεΐθροις εκπληθείσα πταισμάτων, των πριν πέφυγε παμφαώς λαλουμένη**».

Σε ελεύθερη μετάφραση: « Ας ασπροφορέσει κάθε ανθρώπινη, κάθε γήινη φύση, γιατί μετά την έκπτωσή της από τους ουρανούς σήμερα μπορεί πάλι να ανέβει στο προηγούμενο ύψος της. Αλλά ακόμη πρέπει να ασπροφορεί και να χαίρεται η ανθρώπινη φύση, γιατί ο Θεός Λόγος(ο Χριστός) την ξέπλυνε στα τρέχοντα νερά του Ιορδάνη και την καθάρισε από όλα τα προηγούμενα πταίσματά της και την έκανε πάμφωτη και πεντακάθαρη».

Ο ίδιος Άγιος μας αναφέρει και επτά λόγους, για τους οποίους βαπτίστηκε ο Χριστός: 1) Ο Χριστός δεν βαπτίστηκε επειδή είχε ανάγκη από ψυχική κάθαρση, αλλά για να πάρει επάνω Του τη δική μας κάθαρση. 2) Για να συντρίψει τα κεφάλια των νοητών δρακόντων(των δαιμόνων) μέσα στο νερό. 3) Για να πνίξει την αμαρτία και όλο τον παλαιό Αδάμ μέσα στα νερά του χριστιανικού βαπτίσματος. 4) Για να αγιάσει τον Ιωάννη τον Πρόδρομο. 5) Για να εκπληρώσει το νόμο και με το βάπτισμα. 6) Για να αποκαλύψει στους ανθρώπους το μυστήριο της Αγίας Τριάδας. 7) Για να γίνει τύπος σε όλα, αλλά και στο βάπτισμα.

Στους επτά αυτούς λόγους του Αγίου Ιωάννη του Δαμασκηνού, ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης προσθέτει κι έναν όγδοο λόγο: Για να αγιάσει την φύση των υδάτων και προσθέτει: **«Όθεν και το νερόν όπου λάβη τις από πηγών ή ποταμών, κατά την ημέραν των Θεοφανείων, μένει άσηπτον».** Και συμπληρώνει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: **«Το θαύμα γίνεται φανερό με το ότι, από το νερό που παίρνουμε τα Φώτα, αυτό δεν αλλοιώνεται και δεν μυρίζει όσος καιρός και να περάσει»!**

Δυο λόγια ακόμη για την ημερομηνία της γιορτής των Φώτων. Η γιορτή των Θεοφανείων είναι η αρχαιότερη, μετά το Πάσχα, δεσποτική εορτή, που άρχισε να γιορτάζεται το δεύτερο αιώνα μ. Χ. και συνδέεται με την αποκάλυψη του Θεού, δηλαδή τη φανέρωση του ενός Τριαδικού Θεού. Στους πρώτους αιώνες του χριστιανισμού τα Χριστούγεννα και τα Θεοφάνεια γιορτάζονταν μαζί. Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς αναφέρει ότι κάποιοι αιρετικοί Γνωστικοί γιόρταζαν από τις αρχές του 2^ο αιώνα μ.Χ. τη βάπτισμα του Χριστού, κατ' άλλους μεν στις 6 Ιανουαρίου, κατ' άλλους δε στις 10 Ιανουαρίου. Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος μας πληροφορεί και περιγράφει την εορτή των Θεοφανείων στην αρχαία πανήγυρη στην Αντιόχεια και ότι από εκεί την παρέλαβαν οι Γνωστικοί. Τα 330 μ.Χ. ορίστηκε στη Ρώμη ο εορτασμός της γέννησης του Χριστού στις 25 Δεκεμβρίου και από τότε οι δυο μεγάλες δεσποτικές εορτές γιορτάζονται χωριστά.

Κλείνοντας τη σύντομη αναφορά μου στα Άγια Θεοφάνεια θα συμπλήρωνα, πως η γιορτή των Θεοφανείων είναι προσκλητήριο ανανέωσης και επιστροφής στον Κύριο της δόξας, ο οποίος αν και ήταν Θεός, ταπεινώσε τον εαυτό Του και έγινε άνθρωπος αναμάρτητος, συγχωρητικός και ελεήμονας, η οδός, η αλήθεια και η ζωή. Το βαθύτερο όμως νόημα της γιορτής των Φώτων φανερώνεται σε εκείνους, που θα καθαρίσουν με τον αγιασμό τις αισθήσεις τους από το σκοτάδι της αμαρτωλής καθημερινότητας, ώστε να ελευθερωθούν από τις αμαρτίες τους και να σωθούν.

« Επεφάνης σήμερον τη οικουμένη, και το φως σου Κύριε, εσημειώθη εφ' ημάς, εν επιγνώσει υμνούντας σε. Ήλθες εφάνης το φως το απρόσιτον».

**Δημήτριος Φαραστέλης
Εκπαιδευτικός- Θεολόγος**

